

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียน เจตคติต่อครู และผลสัมฤทธิ์ การเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร" สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียน และผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชา สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อครู และผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียน และเจตคติต่อครูของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประจำปี การศึกษา 2532 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน (Multi - Stage Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 104 โรงเรียน ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 8 กลุ่ม ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียนจากแต่ละกลุ่มโรงเรียน โดยใช้การสุ่ม อย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ 21 โรงเรียน แล้วสุ่มตัวอย่างประชากร นักเรียน โดยการสุ่มอย่างง่ายมาโรงเรียนละ 1 ห้องเรียน ได้ตัวอย่างที่เป็นกลุ่มประชากร นักเรียนทั้งสิ้น 840 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีทั้งหมด 3 ฉบับคือ

1. แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการเรียนวิชาสังคมศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 67 ข้อ ประกอบด้วยข้อความที่ถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเรียนวิชาสังคมศึกษาทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนของนักเรียน และการแบ่งเวลาสำหรับการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน แบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.9602

2. แบบวัดเจตคติต่อครูสังคมศึกษาของนักเรียน ลักษณะของแบบวัดเจตคติเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 34 ข้อ ประกอบด้วยข้อความที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อครูสังคมศึกษา แบบวัดเจตคติฉบับนี้มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.9047

3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ส 203) ของกรมสามัญศึกษาเป็นหลัก ประกอบด้วยข้อสอบปรนัยจำนวน 50 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.24 - 0.76 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.24 - 0.59 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ฉบับนี้มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.8123

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับไปใช้กับตัวอย่างประชากร แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส (SPSS^X - Statistical Package for the Social Sciences) ทาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบ โดยหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างคะแนน พฤติกรรมการเรียน เจตคติต่อครู และผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งหาที่ละคู่โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.1569 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2. เจตคติต่อครู และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.0926 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

3. พฤติกรรมการเรียน และเจตคติต่อครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.2142 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งจะไปตามสมมติฐานในการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.1569 ทั้งนี้มีความหมายว่า ถ้าหากคะแนนพฤติกรรมการเรียนสูง คะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาก็จะสูงด้วย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ถ้าหากนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรของการวิจัยนี้มีแบบแผนการปฏิบัติงานในการเรียน รู้จักจัดตารางเวลาทำงาน รู้จักวิธีการทำงานที่ดี รู้จักหาสถานที่ทำงานที่ช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพ รู้เทคนิคในการอ่านหนังสือให้ได้รวดเร็วและเข้าใจ ขยันขันแข็งในการทำงาน เพื่อให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ หรือมีพฤติกรรมในการเรียนที่ดีแล้ว นักเรียนเหล่านี้ย่อมเรียนหนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของแฮรี แมดดอกซ์ (Harry Maddox 1965:9) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนขึ้นอยู่กับวิธีเรียนที่มีประสิทธิภาพด้วย เพราะมักปรากฏว่า นักเรียนที่มีสติปัญญาสูงหลายคน สอบตก หรือทำคะแนนสอบได้น้อยกว่าผู้ที่มีสติปัญญา และความถนัดทางการเรียนปานกลางหรือต่ำ ซึ่งความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์การเรียนของแต่ละบุคคลนอกจากจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา และความสามารถทางสมองร้อยละ 50 ถึง 60 แล้ว ยังขึ้นอยู่กับความพยายามและวิธีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 30 ถึง 40 และ ยูยีน เอช เออร์เลช (Eugene H. Ehrlech 1969: 2) ได้ทำการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนดีนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดมาก แต่ต้องเป็นคนรู้จักใช้เวลา รู้จักวิธีเรียน รู้จักวิธีการทำงานให้ได้ผลดีและ

มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิรติชัย ภัทรคิดถ (2530:69) ที่พบว่า สาเหตุของความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ พฤติกรรมในการเรียนของนักเรียน เช่น นักเรียนไม่เคยทบทวนบทเรียนหรือเตรียมบทเรียนวิชาสังคมศึกษาเมื่ออยู่บ้าน ไม่จดสรุปใจความสำคัญของบทเรียนวิชาสังคมศึกษาหลังจากที่เรียน นักเรียนไม่ชอบสนทนา แลกเปลี่ยนความรู้วิชาสังคมศึกษาที่ได้มาใหม่กับเพื่อน ไม่จัดแบ่งเวลาสำหรับการเรียน และระพีพันธ์ โปธิศรี (2521: 87 - 89) ได้ศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา สอดคล้องคือ พฤติกรรมในการเรียนของนักเรียน ซึ่งได้แก่ วิธีการเรียนของนักเรียนที่ไม่ทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว และไม่สนใจเรียน ผลการวิจัยของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524: 150) ก็ได้พบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักศึกษาต้องออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันคือ พฤติกรรมการเรียน เช่น การแบ่งเวลาไม่เหมาะสม ไม่ตั้งใจเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอส บี คาน และ เคนนิส เอ็ม โรเบิร์ต (S.B. Khan and Dennis M. Roberts 1969: 951 - 954) วัฒนา พุ่มเล็ก (2513: 69 - 70) นภาพร เมษรักษาวิษ (2515: 66 - 67) และ เฉลียว มุขเนียร (2531: 82) ที่พบว่า พฤติกรรมการเรียน นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การเรียน ดังนั้นจากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นจึงแสดงให้เห็นชัดเจนว่า พฤติกรรมการเรียนวิชาสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ เกือบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใน กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับต่ำ คือมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.1569 เท่านั้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็น เพราะว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ยังอาจจะมีพฤติกรรมในการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ไม่เป็นระบบที่คิดพอ เพราะพฤติกรรมในการเรียนที่คิมนั้นจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกฝนพอสมควร และมีประเด็นที่น่าจะนำมาพิจารณา ประกอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็คือ ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520: 70) พบว่า มีองค์ประกอบต่าง ๆ มากมาย เป็นตัวแปรที่ประสมประสานกันอยู่ และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนที่แตกต่างกัน ดังเช่นที่ โรเบิร์ต เจ ฮาวิกเฮิร์สท และ เบอร์นิเซล แอล นิวการ์เทน (Robert J. Harvighurst and Bernicel L. Neugarten 1968: 159) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์

การ เรียนว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการคือ ความสามารถที่คิดด้มาแต่กำเนิด (Inborn Ability) ชีวิตและการอบรมในครอบครัว (Family Life or Family Training) ประสิทธิภาพของโรงเรียน (Quality of the schooling) และความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองหรือระดับความมุ่งหวังในอนาคต (Self Concept or Aspiration Level) นอกจากนี้ เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom 1976: 167 - 176) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยกล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามี 3 ตัวแปร ตัวแปรแรกคือ พฤติกรรมความรู้ความคิด (Cognitive Entry Behavior) หมายถึงความสามารถทั้งหลายของผู้เรียนซึ่งประกอบไปด้วยความถนัดและพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน ตัวแปรที่สองคือคุณลักษณะทางด้านจิตพิสัย (Affective Entry Characteristics) หมายถึงสภาพการณ์หรือแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ ได้แก่ความสนใจและเจตคติที่มีต่อเนื้อหาวิชาเรียน โรงเรียน และระบบการเรียน ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ลักษณะบุคลิกภาพ ส่วนตัวแปรสุดท้ายได้แก่คุณภาพของการสอน (Quality of Instruction) ซึ่งได้แก่ การได้รับคำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อผิดพลาด และรู้ผลที่ตนเองกระทำ (Feedback)

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการคือ องค์ประกอบทางด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับตัวนักเรียน ทั้งทางด้านสติปัญญาและองค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อม องค์ประกอบดังกล่าวนี้ อาจจะเป็นสิ่งที่มีผลต่อการศึกษาค้นคว้าสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษาดังนั้นแม้ว่านักเรียนจะมีพฤติกรรมในการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ดี แต่อาจจะมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา และทำให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนต่ำลงได้ เช่น องค์ประกอบทางด้านเจตคติต่อวิชา องค์ประกอบทางด้านวิธีการในการสอนของครูหรือพฤติกรรมการสอนของครู และองค์ประกอบทางด้านพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน ซึ่งจากผลงานวิจัยของ วิชัย จันทรเทพา (2524: 130) พบว่า การที่นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา ไม่เห็นความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาจะเป็นสิ่งที่ส่งผลให้นักเรียนขาดความสนใจ และความตั้งใจ เรียนวิชาสังคมศึกษา รวมทั้งขาดทักษะในการใช้แหล่งวิทยาการเพื่อศึกษาค้นคว้าและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจัยในการเรียนวิชาสังคมศึกษาไปด้วย และผลงานการวิจัยของ สุรรัตน์ ศิริรัตน์ (2531: 98) พบว่า เจตคติต่อวิชากฎหมายมีความ

สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชากฎหมายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 7 เฉลียว บุช เนียร (2531: 89) ได้ทำการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ พื้นฐานความรู้ทางคณิตศาสตร์ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นฐานความรู้ทางคณิตศาสตร์ เป็นตัวทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ดีที่สุด ดังนั้นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับค่า

แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับค่า แต่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 ตัว ก็มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งหมายความว่า ถ้าคะแนนพฤติกรรมการเรียนสูง คะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษาก็สูงด้วย ดังนั้นในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ถ้าครูผู้สอนตระหนักและเห็นความสำคัญของการกระตุ้น ส่งเสริม และพัฒนาพฤติกรรมในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมในการเรียนที่ดียิ่งขึ้นก็อาจทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน เปลี่ยนไปในทางบวกด้วย

2. ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อครูและผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่จะมีความตั้งใจเรียน ถ้าหากนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อครู มีความรู้สึกว่าคุณครูเป็นผู้นำ เคารพยกย่อง สามารถถ่ายทอดความรู้ให้เป็นอย่างดี และยอมรับว่าความรู้ที่ครูสอนนั้นจะช่วยให้คุณแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ องค์ประกอบเหล่านี้ย่อมจะมีผลต่อการเรียนของนักเรียน และทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีผลสัมฤทธิ์การเรียนสูง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ประภาพรรณ สุวรรณสุข (2523: 182-187) เน้นว่า เจตคติของนักเรียนที่มีต่อครูนั้นมีผลต่อการเรียนของนักเรียนอย่างมาก ถ้าหากนักเรียนมีความสนุกสนาน มีความสุขในการเรียน ก็จะทำให้ให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน และประสบความสำเร็จในการเรียน สุรางค์ จันทน์เอม (2529: 45) ก็ได้ชี้ให้เห็นว่า เจตคติของนักเรียนที่มีต่อครูนั้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก เพราะถ้าหากผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อครูผู้สอนแล้ว นักเรียนจะเรียนด้วยความไม่สบายใจ และไม่ตั้งใจเรียน ในที่สุดนักเรียนก็จะประสบความล้มเหลวในการเรียนได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้

ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของ เจตคติต่อครูและผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียน ดังเช่น เอส บี คาน (S.B.Khan 1969: 216 - 221) ได้พบว่า เจตคติต่อครู เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียน และ แจ่มจันทร์ วงศ์วิเศษ (2517: 122 - 123) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ให้นักศึกษามีผลการเรียนต่ำของวิทยาลัยครูสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2515 และไม่สามารถศึกษาได้ในระดับคะแนนที่วิทยาลัยกำหนด ก็เพราะมีปัญหเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับอาจารย์ ดังที่ เรณู ผลสวัสดิ์ และนัฐภา สรรพศรี (2526: 27 - 31) ก็ได้พบว่าสาเหตุในกักรอออกกลางคันของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น มีสาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ ไม่ชอบวิธีการสอนของครู ดังนั้นผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้คือ เจตคติต่อครูมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อค้นพบที่น่าสนใจเกิดว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อครูและผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับต่ำ คือมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.0926 เท่านั้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจพิจารณาได้ว่ามีสาเหตุจาก 3 ประเด็นคือ

ประเด็นที่ 1 ในการตอบแบบวัดเจตคติต่อครูนั้น อาจเนื่องมาจากในวัฒนธรรมไทยนั้น นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ครูเป็นบุคคลที่นักเรียนควรให้ความเคารพนับถือ ประกอบกับในการตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับคือ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา และแบบวัดเจตคติต่อครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษานั้น นักเรียนอาจรับรู้ว่ามีผลต่อการตัดสินใจผลการเรียนของตน จึงทำให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในครั้งนี้ตอบแบบสอบถามโดยไม่ได้ใช้วิจารณญาณไตร่ตรองโดยใช้เหตุผลเพียงพอ จึงอาจ เป็นเหตุให้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อครูกับผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ

ประเด็นที่ 2 อาจจะเป็นเพราะในปัจจุบันนี้ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ตระหนักและเห็นความสำคัญของการ เสริมสมรรถภาพ พร้อมทั้งได้รับการ เสริมสมรรถภาพทางด้านวิชาชีพครูให้สูงกว่าเมื่อก่อน ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และนำความรู้มาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ประดิษฐ์ อุปรมัย (2527: 149) ที่กล่าวว่า การที่ครูผู้สอนมีความรู้ทางจิตวิทยาการสอนซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งความรู้ทางด้านวิชาการและวิชาชีพของครู ตลอดจนบุคลิกภาพ คุณลักษณะ เจตคติ และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของครู ความรู้ในเรื่องเหล่านี้จะช่วยให้ครู เห็นความสำคัญของการปรับปรุงตนเองให้มีบุคลิกภาพและคุณลักษณะที่ดี เพื่อให้บุคลิกภาพและคุณลักษณะดังกล่าวส่งผลไปยังการจัดหรือ

ดำเนินการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยในการผลิตครูของสถาบันการศึกษาผู้ผลิตครูนั้น ได้พยายามที่จะพัฒนาคุณภาพของครูมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากผลงานการวิจัยของ สุภรณ์ จงสิทธิ์ (2522: 119) ที่พบว่าในการผลิตครูปริญญาตรีนั้น ผู้บริหารในสถาบันผลิตครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สถาบันผลิตครูจะต้องเน้นนโยบายด้านคุณภาพของผู้เรียน ในด้านของการมีความรู้แน่นยำในวิชาที่สอน มีความสามารถในการสอนและเสริมสร้างลักษณะของความเป็นครูให้มากขึ้น และผลงานการวิจัยของ อธิยา หาญดำรงกุล (2523: 89) ที่พบว่า ครูสังคัมศึกษารับรู้และมีความเห็นว่า ครูสังคัมศึกษามีสมรรถภาพในด้านวิธีสอน การเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน พร้อมทั้งจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนให้มากที่สุด และผลงานการวิจัยของนิวัติศัย ภัทรดิลก (2530: 93) ที่พบว่า บุคลิกภาพของครู พฤติกรรมของครูสังคัมศึกษานั้น เป็นสาเหตุย่อยที่ทำให้ นักเรียนต้องล้มเหลวผลการเรียนวิชาสังคัมศึกษา ดังนั้นปัจจัยดังกล่าวข้างต้นจึงอาจส่งผลทำให้ ครูสังคัมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาปัจจุบันมีบุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ และพฤติกรรมไปในทางที่นักเรียนยอมรับ และมีเจตคติที่ดี จึงทำให้อัตติผลของตัวแปรด้านเจตคติของนักเรียนต่อครูผู้สอนวิชาสังคัมศึกษากับผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคัมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้มีค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

ประเด็นที่ 3 อาจจะมาจากสาเหตุที่นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ สนใจทางด้านวิชาการมากกว่าที่จะให้ความสนใจหรือต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับครูผู้สอน เพราะนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งนักเรียนอาจจะมีความต้องการและพฤติกรรมในการแข่งขันกันในการเรียนสูง เพราะอาจจะตระหนักว่าพื้นฐานความรู้ในทางวิชาการเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานในการเรียนชั้นสูงต่อไปในอนาคต ประกอบกับนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานครนั้นอาจมีโอกาที่จะแสวงหาความรู้ในวิชาสังคัมศึกษาจากนอกห้องเรียนได้มาก มีความพร้อมทางด้านสื่อการเรียน เช่น มีหอสมุดแห่งชาติ หน่วยราชการ และสถาบันเอกชนที่เผยแพร่ข่าวสารทางด้านสังคัมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาการสอนของครูในห้องเรียนแต่เพียงอย่างเดียว

อีกประการหนึ่งสภาวะสังคม เมืองหลวง และสถานภาพทางเศรษฐกิจของครูและนักเรียนก็อาจจะ เป็นสาเหตุที่ทำให้ครูและนักเรียนไม่มี เวลาที่จะสร้างความสัมพันธ์ เป็นส่วนตัวกัน อย่างใกล้ชิดเพียงพอ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงพบว่า เจตคติต่อครูผู้สอนวิชาสังคัมศึกษา มีค่าสหสัมพันธ์ สหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคัมศึกษาค่า

แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติต่อครูผู้สอน
 สังคมศึกษาและผลสัมฤทธิ์การ เรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใน เขต
 กรุงเทพมหานครอยู่ในระดับต่ำ แต่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 ตัวก็มีความ
 สัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งหมายความว่า ถ้าคะแนนเจตคติ
 ต่อครูสูงคะแนนผลสัมฤทธิ์การ เรียนวิชาสังคมศึกษาก็สูงด้วย ดังนั้น แสดงว่าเจตคติต่อครูของ
 นักเรียน เป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่จะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์การ เรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน นั่นแสดงว่า
 คุณภาพครูผู้สอนสังคมศึกษามีผลต่อคุณภาพของนักเรียน ดังนั้น ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
 ถ้าครูผู้สอนพัฒนาตนเองทางด้านบุคลิกภาพ และความมีมนุษยสัมพันธ์ให้สูงยิ่งขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนา
 ตนเองทางด้านวิชาการอาจจะทำให้สามารถเสริมสร้างให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อครู และมีผลสัมฤทธิ์
 การ เรียนสูงขึ้นด้วย

3. ผลการวิจัยนี้พบว่า พฤติกรรมการเรียนและเจตคติต่อครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย
 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรมีความรู้สึกว่าคุณครูยอมรับในตัวเขา
 และเชื่อว่า เขามีความสามารถ ดังนั้นนักเรียนย่อมพร้อมมากขึ้นที่จะให้ความร่วมมือกับครู ยอมรับ
 ความช่วยเหลือหรือคำตักเตือนแนะนำ เรื่องการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ
 แฮรี แมดดอก (Harry Maddox 1965: 2) ที่พบว่าพฤติกรรมในการเรียนที่ดีและเทคนิคใน
 การเรียนนั้นไม่ใช่เกิดจากสัญชาตญาณ หากแต่เป็นสิ่งที่เราต้องฝึกฝนและต้องคอยแก้ไขขัดเกลา
 วิธีที่จะช่วยปรับปรุงแก้ไขทักษะหรือพฤติกรรมกรเรียนก็คือ การมีสุขภาพจิตที่ดี ไม่มีปัญหาความ
 ขัดแย้งในใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูเป็นบุคคลสำคัญที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุดในห้องเรียน ดังนั้น
 เจตคติของนักเรียนที่มีต่อครู จึงเป็นรากฐานที่สำคัญของพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ดังที่
 ประดิพันธ์ อุปรมย์ (2527: 153) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า เมื่อใดก็ตามที่นักเรียนเกิดความรู้สึกว่า
 เขามีความเชื่อมั่นในตัวครูผู้สอนและศรัทธาในตัวครูแล้ว นักเรียนก็จะเลียนแบบการประพฤติคน
 ของครูคนนั้นมากขึ้น เช่น เลียนแบบทางการปฏิบัติคนในส่วนของนิสัยในการทำงาน อาทิ
 แสดงความกระตือรือร้นต่อการทำงานอยู่เสมอ ทำงานเป็นระเบียบ ประณีต ทำงานด้วยความ
 กระฉับกระเฉง ว่องไว หมั่นหาความรู้รอบตัวอยู่เสมอ ซึ่งลักษณะนิสัยการทำงานเหล่านี้จะติดตัว
 และเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของนักเรียนในอนาคต นอกจากนั้น มอริส แอล โคแกน
 (Morris L. Cogan 1957:136) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครู และนักเรียนพบว่า ความ

สัมพันธ์แบบอบอุ่น เป็นมิตรระหว่างครูและนักเรียน จะทำให้นักเรียนมีความพยายาม และพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้ถึงขีดสูงสุดได้มากขึ้น พัฒนาพฤติกรรมการเรียนของตนเองให้ดีขึ้น ดังนั้นผลการวิจัยและศึกษาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับผลของการวิจัยในครั้งนี้คือ พฤติกรรมการเรียนวิชาสังคมศึกษามีความสัมพันธ์กับ เจตคติต่อครูสังคมศึกษา

ผลของการวิจัยในครั้งนี้มีข้อค้นพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนและ เจตคติต่อครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับค่า คือมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.2142 เท่านั้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การเรียนการสอนของครูและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในปัจจุบัน จากประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ค่อนข้าง เป็นกลางกับครู โดยนักเรียนไม่ได้มีความรู้สึกรัก หรือเกลียดครู แต่มีความรู้สึกเฉย ๆ ทั้งนี้อาจจะมาจากเหตุผลที่ว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบันมีความรู้เรื่องจิตวิทยาในการสอน บุคลิกลักษณะและพฤติกรรมที่ครูแสดงออกต่อนักเรียน มีความสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกต่อครูในระดับหนึ่งที่คงที่อยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จาก ผลงานการวิจัยของ นิรัตติย ภัทรดิลก (2530: 93) ที่พบว่า บุคลิกภาพและพฤติกรรมของครูที่แสดงออกต่อนักเรียนนั้น เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่นำมาศึกษานี้เป็นนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้นสภาวะทางสังคม และ เศรษฐกิจของเมืองหลวง อาจทำให้นักเรียนและครูไม่มีเวลาที่จะสร้างความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวอย่างใกล้ชิดเพียงพอ สิ่งเหล่านี้ย่อมจะมีอิทธิพลโน้มน้าวให้นักเรียนมีเจตคติที่เป็นกลาง ๆ กับครู และประกอบกับพฤติกรรมในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งมีทั้งการแสวงหาความรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน จากสภาพสังคมปัจจุบัน การแสวงหาความรู้ของนักเรียนอาจจะได้มาจากสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ ด้วยตนเองมาก รวมทั้งมีความพร้อมทางด้านแหล่งของการค้นคว้าหาความรู้ เพราะความรู้ในวิชาสังคมศึกษานั้นกว้างขวางมาก และจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตโดยทั่วไปในสังคมมนุษย์ซึ่งแวดล้อมนักเรียนอยู่ ดังนั้นหากนักเรียนมีทักษะของการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องแล้ว ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด อาจจะมีผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การเรียนและ เจตคติต่อครูของนักเรียนมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับค่า

แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การเรียนและ เจตคติต่อครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใน เขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับค่า แต่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 ก็มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งหมายความว่าถ้าระดับคะแนนพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนสูง คะแนน เจตคติต่อครูของนักเรียนก็สูงด้วย ดังนั้นครูผู้สอนสังคมศึกษาควรจะทำให้ความสนใจ กระหนัก และ เห็นคุณค่าของการประพฤติน เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมี เจตคติที่ดีต่อครูผู้สอน พร้อมทั้งพยายามฝึกฝน ส่ง เสริม แนะนำให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่หาความรู้ ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนมีพฤติกรรม การเรียนที่ดี ใฝ่หาความรู้มาใช้ประโยชน์ในการเรียน และต่อการดำรงชีวิตต่อไป ภายหน้าต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูสังคมศึกษา

1.1 ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ครูผู้สอนควรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญในการกระตุ้นและพัฒนาพฤติกรรมในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนให้มีระบบที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ การเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงขึ้น

1.2 ครูสังคมศึกษาควรพัฒนาตนเองทางด้านบุคลิกภาพ และความมีมนุษยสัมพันธ์ควบคู่ไปกับการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถภาพทางด้านวิชาการสูงขึ้น เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีความ เลื่อมใส ศรัทธาในตัวครูอันจะเป็นผลให้นักเรียนมี เจตคติที่ดีต่อครู ซึ่งจะส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ การเรียนสูงขึ้น

1.3 ครูสังคมศึกษาควรประพฤติน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน แนะนำให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่หาความรู้ เพื่อให้ นักเรียนมี เจตคติที่ดีต่อครูผู้สอนซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนมีพฤติกรรม การเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ดีต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพฤติกรรมกรเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ดี เช่น อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม และกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยจัดสรรงบประมาณและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้ อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนดียิ่งขึ้น

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนและให้ความสำคัญแก่การพัฒนาบุคลิกภาพของครูสังคมศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งควรมีมนุษยสัมพันธ์ของครู โดยจัดการนิเทศภายในและจัดอบรมครูประจำการเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม เพื่อนักเรียนจะได้มีเจตคติที่ดีต่อครูและมีผลสัมฤทธิ์การเรียนสูงขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการควรได้ติดตามผลงานการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมกรเรียน เจตคติต่อครูสังคมศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

4.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรเรียน เจตคติต่อครู และผลสัมฤทธิ์กรเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ ด้วย

4.2 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาในด้านนโยบายและวิธีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษามีความสามารถในการพัฒนาพฤติกรรมกรเรียน และเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอน ตลอดจนวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อซ่อมเสริมประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน

4.3 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์กรเรียนวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย